

PEDAGOGISK MODELL FÖR VFU (Ann-Helén Sandvik, juni 2020)

Den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) är en viktig del i sjuksköterskeutbildningen vid Högskolan i Borås (HB) och påverkar i hög grad studentens utveckling till sjuksköterska. Fokus ligger på de kompetenser som behövs för att utveckla självständighet inom den kommande professionen. I VFU får du som student möjlighet att öva, pröva och utveckla dina kliniska färdigheter och knyta ditt teoretiska tänkande till konkreta vårdsituationer samt träna ditt vårdvetenskapliga förhållningssätt. HB förespråkar ett konstruktivistiskt lärande och ser Peer Learning som en lämplig pedagogisk modell i VFU.

Vad är Peer Learning?

Peer Learning (PL) är en modell för lärande och handledning som kännetecknas av ett studentaktiverande arbetssätt där kunskaper och färdigheter utvecklas genom social interaktion. PL innebär ett lärande mellan jämbördiga, dvs. att studenter lär av och med varandra (Topping, 2005). Studentparet kan bestå av studenter på samma eller på olika utbildningsnivå. Modellen bygger på att studenterna är aktiva och självständiga. Tillsammans förbereder och förverkligar studentparet olika vårdaktiviteter, diskuterar och reflekterar patienternas vårdbehov och hur de kan tillgodose dem. Aktiviteterna utförs individuellt eller av studentparet tillsammans. Studenter diskuterar och reflekterar över den specifika omvårdnadssituationen sinsemellan innan de vänder sig till sin handledare för feedback och stöd (Hellström-Hyson, Mårtenson & Kristofferzon, 2012; Bengtsson, Stenberg & Carlson, 2013). I PL finns handledaren oftast i bakgrunden. Hen övervakar att studenterna får ett rimligt resonemang, vägleder och stödjer genom aktiviteterna samt bekräftar studenternas prestationer (Hellström-Hyson et al., 2012). Hen ingriper först då det är befogat (Stone, Cooper & Cant, 2013), vilket förutsätter handledare som är trygga i sin profession. Handledare och studentpar sammankommer regelbundet för feedback och reflexion för att konsolidera lärandet.

Strukturerade läraaktiviteter (SLA) är en del av PL-modellen. SLA är förkonstruerade aktiviteter som är skapade för att stödja studenternas lärande och handledarens handledning. SLA är utformade som kort med en preciserad uppgiftsbeskrivning för lärande av specifika moment i vårdverksamheten. SLA utgår vanligen från den dagliga verksamheten och relateras till lärandemålen. SLA kan också vara läraaktiviteter som sammanflätar teoretiskt kunskap med den kliniska vårdverkligheten. Studenterna ansvarar för utförande, reflekterar, fördjupar, undervisar

och återkopplar. Beroende på uppgiftens art kan studenterna samarbeta i utförandet eller göra olika delar, vilket främjar studenternas möjligheter att träna sig i att undervisa och handleda i sitt studentpar. Handledarens uppgift är att tillhandahålla uppgiften, följa upp och ge feedback på studenternas arbete med SLA. SLA är ett sätt för studenterna att ta ansvar för sitt eget lärande och för handledaren att organisera handledningen (Bengtsson et al, 2013).

Studier har visat att PL på många sätt är fördelaktigt för studenterna. Studenterna upplever trygghet och stöd i att ha varandra på VFUn (Stone, Cooper och Cant, 2013). Studenterna känner ett ansvar för varandra och sporrar varandra i att läsa på och ta reda på för att kunna ta ansvar för de patienter och uppgifter de blivit tilldelade (Stenberg & Carlsson, 2015). PL skapar lärandemiljöer som sammanflätar teoretiska kunskaper med kliniska situationer. Studenter upplever att deras självförtroende ökar då de får arbeta självständigt (Mamhidir, Kristofferzon, Hellström-Hyson, Person & Mårtensson, 2014). Studenter blir mer aktiva och upplever ett ökat lärande när de tillsammans löser, diskuterar och reflekterar över uppkomna situationer (Karlsson & Vuckovic, 2013). PL stärker på så sätt studenternas förmåga till samarbete, reflektion, kommunikation och feedback.

Om skillnaden i kompetensnivå inom studentparet är för stor eller för att säkerställa en individuell bedömning kan en delning av studentparet bli aktuell.

Referenser

- Bengtsson, M., Stenberg, M., & Carlson, E. (2013). Utvärdering av studentaktivt lärande i verksamhetsförlagd utbildning: peer learning och patientfokuserad handledning, *Högre utbildning*.3(1),53 - 56.Tillgänglig: <https://hogreutbildning.se/index.php/hu/article/view/826>
- Hellström-Hyson, E., Mårtensson, G., Kristofferzon, M.L., 2012. To take responsibility or to be an onlooker. Nursing students' experiences of two models of supervision. *Nurse Education Today* 32 (1), 105 - 110.
- Karlsson, K., & Vuckovic, V. (2013). Peer Learning. En pedagogisk modell för handledning av sjuksköterskestuderande under verksamhetsförlagd utbildning i Psykiatri Skåne, Malmö. (Pedagogisk rapport från Fakulteten för Hälsa och samhälle, 2013:1) Malmö: Holmbergs. Tillgänglig: <http://muep.mau.se/handle/2043/15457>
- Mamhidir, A-G., Kristofferzon, M-L., Hellström-Hyson, E., Persson, E., & Mårtensson, G. (2014). Nursing preceptors' experiences of two clinical education models. *Nursing education in Practice*, 14 (4) 427-433.
- Stenberg, M., & Carlsson, E. (2015). Swedish student nurses' perception of peer learning as an educational model during clinical practice in a hospital setting – an evaluation study. *BMC Nursing*, 14:48. Tillgänglig: <http://bmcnurs.biomedcentral.com/articles/10.1186/s12912-015-0098-2>
- Stone, R., Cooper, S., & Cant, R (2013). The value of Peer Learning in Undergraduate nursing Education: A systematic Review. *International Scholarly Research Notices*, Volume 2013, Article ID 930901. Tillgänglig: <http://dx.doi.org/10.1155/2013/930901>
- Topping, K.J. (2005). Trends in Peer Learning. *Educational Psychology*. 25,(6), 631-645. Tillgänglig: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/01443410500345172>